Nr. 1 (3) Katowice, dnia 30 stycznia 1935 Rok. XII.

168

GAZETA URZĘDOWA
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K. O. Nr. 304.121.

Poz. **Treść:**

Poz. 1.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10 z dnia 31. XII. 1934 r. poz. 157).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 grudnia 1934 r. (Nr. BP—5332/34)

o specjalnych egzaminach zawodowych nauczycieli publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń, oraz szkół specjalnych ogólnokształcacych.

Na podstawie § 16 oraz § 65 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Przez wyrażenie „kwalifikacje nauczycieli szkół powszechnych“ należy rozumieć kwalifikacje do nauczania i ustalenia, określone w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U.

3535

R. P. Nr. 28, poz. 258), zmienionem dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 660) oraz w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 czerwca 1929 r. w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach powszechnych specjalnych (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 405).

§ 2.

Przez wyrażenie „specjalny egzamin zawodowy" należy rozumieć jeden z następujących egzaminów, względnie dyplomów:

a) egzamin z ukończenia Wyższego Kursu Nauczycielskiego, zorganizowanego na podstawie statutu Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego z dnia 2 czerwca 1923 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 121), względnie z dnia 1 lipca 1928 r. Nr. I-5341/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 153);

b) egzamin z ukończenia Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Warszawie, utworzonego rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 czerwca 1920 r. Nr. 14574/I, bądź z ukończenia Państwowych Rocznych Kursów Naukowych w Krakowie i Lwowie, istniejących od roku 1922/23 pod nazwą Wyższych Kursów Nauczycielskich, bądź wreszcie z ukończenia Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich, zorganizowanych w innych miejscowościach, na zasadach, przyjętych dla wymienionego wyżej Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Warszawie;

c) egzamin z ukończenia Państwowego Rocznego Kursu Pedagogicznego w Warszawie, otwartego na mocy rozporządzenia Departamentu Wyznań b. Rady Stanu Królestwa Polskiego z dnia 11 października 1917 r. Nr. 7108;

d) ukończenie z wynikiem pomyślnym Państwowego Rocznego Kursu Pedagogicznego w Warszawie, Jezuicka 4 w latach 1918, 1919, 1920;

e) egzamin z ukończenia Państwowego Rocznego Kursu Robót Ręcznych w Warszawie, otwartego na mocy rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 czerwca 1919 r. Nr. 11558/S. I, lub Państwowych Rocznych Kursów Robót Ręcznych w Krakowie i Lwowie, założonych po roku 1919;

f) egzamin z ukończenia Państwowych Rocznych Kursów Wychowania Fizycznego, otwartych w Warszawie w r. szk. 1919/20, w Poznaniu i Krakowie w r. szk. 1921/22, we Lwowie w r. szk. 1923/24, a opartych na statucie z dnia 14 września 1921 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 17, poz. 175) oraz dwuletnią praktykę nauczycielską;

g) ukończenie klasy seminarjalnej Wyższego Liceum Uczelni im. Dąbrówki w Poznaniu z r. szk. 1929/30, względnie z r. szk. 1928/29 i 1929/30 w stosunku do grupy humanistycznej;

h) egzamin kwalifikacyjny do szkół wydziałowych, uzyskany na mocy przepisów, dotyczących egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych i wydziałowych w Galicji;

i) egzamin dla nauki muzyki i śpiewu w szkołach średnich i seminarjach nauczycielskich, złożony przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, czynną na terenie obecnych Okręgów Szkolnych: Krakowskiego i Lwowskiego, lub w Wiedniu i Pradze;

j) egzamin dla nauki gimnastyki w szkołach średnich, złożony przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, czynną na terenie wyżej powołanych Okręgów Szkolnych;

k) egzamin z ukończenia jednorocznych Kursów Rolniczych Zawodowych przy Akademji Rolniczej w Dublanach dla nauczycieli ludowych;

l) patent dla nauki kucharstwa i gospodarstwa domowego w szkołach ludowych, z egzaminu, złożonego przed Państwową Komisją Egzaminacyjną w Wiedniu;

ł) uzyskane przed końcem roku szkolnego 1916/17 dyplom rosyjski na nauczyciela szkół miejskich, względnie począwszy od roku 1912 dyplom na nauczyciela wyższych szkół początkowych (attiestat na zwanje uczitiela gorodskowo uczilisza i attiestat na zwanje uczitiela wyższawo naczelnawo uczilisza), wydany przez Instytuty Nauczycielskie (Uczitielskij Institut);

m) uzyskane przed końcem roku szk. 1916/17 świadectwo rosyjskie na tytuł wyższej domowej nauczycielki (świdietielstwo na zwanje domaszniej nastawnicy);

n) uzyskane przed końcem roku szkolnego 1916/17 świadectwo egzaminu rosyjskiego na nauczyciela domowego lub nauczycielkę domową (ispytanje na zwanje domaszniawo uczitiela i domaszniej uczitielnicy), o ile, osoby mające świadectwo złożenia powyższego pełnego lub skróconego egzaminu, posiadają oprócz tego świadectwo ukończenia szkoły średniej męskiej lub żeńskiej, polskiej lub niepolskiej; dotyczy to również osób, które uzyskały tytuł domowego nauczyciela lub nauczycielki na mocy świadectwa z ukończenia szkoły średniej bez składania egzaminu;

o) egzamin wydziałowy (Prüfung der Lehrer an Mittelschulen), zdany na zasadzie rozporządzenia pruskiego Ministerstwa Oświaty z dnia 1 lipca 1901 r., względnie na podstawie rozporządzenia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 6 października 1919 r. Nr. Dz. II. A. 5933/19);

p) pruski egzamin na nauczyciela rysunków w więcej klasowych szkołach ludowych i wydziałowych, zdany na zasadzie regulaminu z dnia 31 stycznia 1902 r.;

r) pruski egzamin na nauczyciela gimnastyki zdany na zasadzie regulaminu z dnia 15 maja 1894 r.;

s) patent z ukończenia instytutu muzyki kościelnej w Berlinie, uzyskany na zasadzie statutu z dnia 19 czerwca 1882 r. oraz programu z roku 1899;

t) świadectwo ukończenia Kursów Handlowych przy Akademji Handlowej Krakowskiej;

u) świadectwo ukończenia co najmniej rocznych Kursów Nauczycielskich państwowych lub prywatnych z prawami publiczności, o ile nauczyciele, posiadający te świadetcwa mają gimnazjalne świadectwa dojrzałości.

§ 3.

Egzaminy i dyplomy, wyszczególnione w punktach: h, i, l, o, p, r, s nie dają prawa do stosowania do nauczyciela postanowień § 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781), jeżeli zostały złożone lub uzyskane zagranicą w czasie, gdy teren, na którym w czasach zaborczych te egzaminy lub dyplomy dawały ich posiadaczom pewne prawa, lub przywileje w zakresie szkolnictwa, podlegał już władzy państwowej polskiej.

W przypadkach wątpliwych rostrzyga Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Jędrzejewicz.**

2.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10 z dnia 31. XII. 1934 r. poz. 158).

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 grudnia 1934 r. (Nr. BP—13560/34)

w sprawie zakładów naukowych, równorzędnych Państwowemu Instytutowi Nauczycielskiemu, Państwowemu Pedagogjum, Państwowemu Instytutowi Robót Ręcznych, Instytutowi Wychowania Fizycznego oraz Konserwatorjum Muzycznemu (Wydział Nauczycielski).

Na podstawie § 19 pkt. 2 oraz § 65 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych, oraz o umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Przez wyrażenie „przepisane dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych kwalifikacje zawodowe“ należy rozumieć kwalifikacje do nauczania i do ustalenia, określone w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258), zmienionem dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 660), oraz w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 czerwca 1929 r. w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach powszechnych specjalnych (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 405).

§ 2.

Przez wyrażenie „publiczne szkoły powszechne“ należy rozumieć zarówno publiczne szkoły powszechne ogólnokształcące, jak i specjalne.

§ 3.

Przez nauczycieli, wymienionych w § 19 pkt. 2) rozumieć należy również nauczycieli, którzy ukończyli:

a) B. Kursy Pedagogiczne dla Kobiet pod kierunkiem J. Miłkowskiego,

b) Państwowy Instytut Pedagogiki pecjalnej,

c) Instytut Pedagogiczny w Katowicach (począwszy od roku szkolnego 1931/32),

d) Państwowe Konserwatorjum Muzyczne,

e) dwuletnie kollegia i studja Wolnej Wszechnicy Polskiej: Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (kierunek matematyczny, fizyko-chemiczny, geologiczno-geograficzny, biologiczny), Wydziału Humanistycznego (kierunek filozoficzny, historyczny i polonistyczny), Wydziału Pedagogicznego lub Studjum Pracy Społeczno-Oświatowej Wydziału Pedagogicznego,

względnie posiadają:

f) pruski egzamin wyższy licealny dla nauczycielek z uprawnieniem do nauczania w szkołach licealnych (Lehramtsprüfung an den Oberlyzeen),

g) dyplom nauczycieli szkół średnich, uprawniający do nauczania muzyki i śpiewu w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich,

h) dyplom, uprawniający w myśl obowiązujących przepisów do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących lub w seminarjach nauczycielskich, lub w szkołach zawodowych — w rozumieniu art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 roku (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258), — o ile nauczyciele, posiadający wspomniane dyplomy, nie podlegają postanowieniom § 18, p-ktu 3 i 4 lub § 21 powołanego na wstępie rozporządzenia Rady Ministrów.

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Jędrzejewicz.**

3.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10 z dnia 31. XII. 1934 r. poz. 159).

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 grudnia 1934 r. (Nr. BP—34067/34)

o studjach wyższych, uprawniających do wyższego uposażenia.

Na podstawie § 18 pkt. 3 i 4, § 20, 26, oraz § 65 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych, oraz o umundurowaniu niższych fnkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Przez wyrażenie „nauczyciele, posiadający studja wyższe", użyte w § 18, pkt. 3 i 4, § 20 i § 26 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) należy rozumieć:

1) nauczycieli, którzy posiadają studja i egzaminy wymienione w § 1 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 roku o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzedniczego w państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 663), zmienionego dnia 17 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 791);

2) nauczycieli, którzy ukończyli b. Państwowy Instytut Pedagogiczny, działający na podstawie statutu, wydanego rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 lipca 1918 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 3);

3) nauczycieli, którzy mają zdany egzamin naukowy na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 29 stycznia 1923 r. w sprawie egzaminów państwowych na nauczycieli szkół średnich (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 256).

§ 2.

W przypadkach wątpliwych, nieobjętych postanowieniami §§ 1 i 4 wspomnianego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego decyduje, jakiemu poziomowi wykształcenia odpowiada przedstawiony dowód ukończenia szkoły lub złożenia egzaminu w kraju lub zagranicą.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Jędrzejewicz.**

4.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 15. XI. 1934 r. poz. 124).

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

INSTRUKCJA

z dnia 3 września 1934 r. (BP-7919/34).

w sprawie udzielania zezwoleń na płatne zajęcia uboczne nauczycielom, kierownikom i dyrektorom szkół, podległych bezpośrednio Inspektorom Szkolnym lub Kuratorom Okręgów Szkolnych (Wojewodzie Śląskiemu i Kuratorowi Liceum Krzemienieckiego).

W związku z treścią § 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 lutego 1933 r. w sprawie wykonania postanowień art. 3, 25 i 51 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 95), zmienionego rozporządzeniem z dnia 11. VII. 1934 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6—7, poz. 91) zarządzam, co następuje:

Szerząca się na tle kryzysu ogólnoświatowego klęska bezrobocia kładzie na władze uprawnione do wydawania zezwoleń na zajęcia uboczne obowiązek b. ostrożnego udzielania tych zezwoleń i to w przypadkach, kiedy funkcjonarjusz państwowy znajduje się w nader trudnych warunkach materjalnych (jest obciążony liczną rodziną, kształci dzieci i t. d.), lub kiedy wyższe względy dobra publicznego wymagają, aby osoby, posiadające wystarczające na utrzymanie rodziny uposażenie służbowe (lub dochody z innych źródeł majątkowych), pełniły dodatkowo pełne zajęcia uboczne jako w danej chwili niezastąpione.

Apeluję do Panów Kuratorów i Inspektorów Szkolnych aby przez właściwe i ograniczone

udzielanie zezwoleń na płatne zajęcia uboczne umożliwili obejmowanie wolnych stanowisk w szkolnictwie prywatnem lub dokształcającem samorządowem przez nauczycieli, pozostających bez pracy mimo posiadania odpowiedniego wykształcenia pedagogicznego.

Zatrudnienie tych nauczycieli chociażby w niewielkim wymiarze godzin ułatwi im przynajmniej skromną egzystencję i uchroni od krańcowej nędzy.

Przy rozpatrywaniu podań o zezwolenia na zajęcia uboczne należy kierować się następującemi wytycznemi:

I. Nie należy wogóle udzielać zezwoleń na zajęcia uboczne:

1) nauczycielom samotnym, którzy nie mają na swem utrzymaniu rodzeństwa, wstępnych lub zstępnych krewnych,

2) nauczycielom, których współmałżonek pracuje zarobkowo.

II. W przypadkach, kiedy w rodzinie pracuje tylko mąż lub żona, należy brać pod uwagę wysokość posiadanego miesięcznego dochodu ze wszystkich źródeł dochodowych.

W razie gdy głowa rodziny ma na utrzymaniu prócz współmałżonka i dzieci, jeszcze krewnych, lub kiedy nauczyciel samotny ma na utrzymaniu krewnych, przy udzielaniu zezwoleń należy uwzględniać tę ich specjalną sytuację.

III. W ramach wskazówek powyższych należy zwracać uwagę na zachowanie następujących dodatkowych warunków:

1) zezwoleń na zajęcia uboczne można udzielać wtedy, gdy to zajęcie będzie w sposób niewątpliwy stanowiło składową część naukowej i naukowo-pedagogicznej pracy nauczyciela, gdy wymiar jego będzie niewielki i gdy nie będzie przeszkadzało w spełnianiu normalnych obowiązków szkolnych.

Natomiast nie jest pożądane udzielanie zezwoleń nauczycielom na wykonywane jakiegokolwiek zawodu wolnego, przynoszącego im materjalne korzyści jak: praktyki lekarskiej, farmaceutycznej, kupieckiej i t. p. Od zasady tej można robić wyjątki, jeżeli uzna się, że zajęcie uboczne stanowić będzie element dodatni dla pracy nauczycielskiej przez odświeżanie wiadomości fachowych nauczyciela i stykanie go z życiem praktycznem, jak np. dodatkowe zatrudnienie w instytucjach handlowych — nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkołach handlowych, albo dodatkowe zajęcia nauczycieli chemji — w laboratorjum chemicznem.

2) Na udzielanie lekcyj w zakładach prywatnych można zezwalać o ile łączna ilość godzin zajęć obowiązkowych, nadliczbowych i w szkole prywatnej nie przekracza w zasadzie liczby godzin zajęć obowiązkowych nauczyciela, zwiększonej o 10, przyczem w żadnym przypadku łączna ilość zajęć nie może przekraczać 36 godzin tygodniowo.

3) Nie należy udzielać zezwoleń na pełnienie obowiązków urzędnika płatnego w jakiejkolwiek instytucji prywatnej lub samorządowej, a w szczególności wójta, burmistrza lub komisarza miasta, członka dyrekcji instytucji finansowej i bankowej, związków, kooperatyw.

Dopuszczalne jest jednak udzielanie zezwoleń wówczas, gdy zajęcie nauczyciela w spółdzielni wiejskiej ma charakter pracy obywatelskiej, w szczególności, gdy z powodu braku na miejscu elementu inteligenckiego, zajęcie nauczyciela w spółdzielni może wywrzeć zasadniczy wpływ na powodzenie tej instytucji tak ważnej dla podniesienia miejscowego dobrobytu i kultury.

4) Nie należy udzielać zezwoleń dyrektorom, kierownikom lub nauczycielom na utrzymywanie t. zw. „stancyj uczniowskich", t. j. przyjmowanie uczniów własnego zakładu naukowego na mieszkanie.

Jedynie za osobnem zezwoleniem Kuratorjum mogą wyjątkowo nauczyciele przyjmować na stancję uczniów z innych szkół danej miejscowości.

IV. Wykonywanie zajęć ubocznych, noszących charakter prac kulturalno-społecznych, naukowych, literackich i artystycznych nie wymaga wogóle uzyskiwania indywidualnych zezwoleń.

V. W przypadkach, gdy stan faktyczny sprawy nie odpowiada wyłuszczonym w niniejszej instrukcji zasadom, a mimo to podanie zasługuje na uwzględnienie, należy je przesłać wraz z wyczerpującem uzasadnieniem do decyzji Ministerstwu.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **J. Jędrzejewicz.**

5.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 182
z dnia 17 grudnia 1934 r. (I. Praw-1481/137/34)
o wysyłaniu korespondencji międzyszkolnej uczniowskiej.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów, chcąc ułatwić wykonanie programu nauki w szkołach powszechnych w zakresie t. zw. korespondencji międzyszkolnej, pismem z dnia 6 listopada 1934 roku Nr. R. W. 105/51 uznało listy uczniów szkół powszechnych, wysyłane w formie przesyłek zbiorowych do uczniów innych szkół powszechnych za wypracowania uczniowskie, które bez naruszenia postanowień art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 3. czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 63, poz.

481) mogą być przesyłane pocztą w przesyłkach zbiorowych, jako specjalnego rodzaju przesyłki pocztowe, t. zw. „papiery handlowe". Aby jednak wysyłanie tych przesyłek nie stanowiło naruszenia art. 5 ust. 1 wspomnianej wyżej ustawy, muszą one odpowiadać warunkom dla papierów handlowych", ustalonym w §§ 86—89 ordynacji pocztowej (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 45, poz. 392).

W związku z tem, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na życzenie Ministerstwa Poczt i Telegrafów zarządza:

1) aby szkoły powszechne wysyłały listy — wypracowania uczniowskie — w otwartych kopertach lub w ten sposób, żeby urząd pocztowy mógł łatwo skontrolować, czy w przesyłce zbiorowej znajdują się wyłącznie wypracowania uczniowskie",
2) aby na każdej przesyłce zbiorowej był umieszczony napis: „Papiery handlowe — wypracowania uczniowskie",
3) aby poszczególne listy uczniów nie były wkładane do kopert, lecz przesyłane razem w jednej wspólnej otwartej kopercie lub opakowaniu,
4) aby w przesyłkach nie było żadnej innej zawartości oprócz listów — wypracowań uczniowskich,
5) aby każda przesyłka zbiorowa z listami uczniów była należycie opłacona przy nadaniu, znaczkami pocztowemi, według taryfy dla „papierów handlowych" (poz. 5 taryfy pocztowej — Dziennik Taryf pocztowych, teletechn. i radjokom. z 1934 r. Nr. 11, poz. 31).

Opłaty według taryfy dla „papierów handlowych" wynoszą obecnie:

do 100 g. wagi — 15 gr.
od 100 do 250 g. wagi — 25 gr.
od 250 do 500 g. wagi — 50 gr.

Najwyższa dopuszczalna waga przesyłki zbiorowej wynosi 500 g. Wymiary przesyłki nie mogą przekraczać w sumie 90 cm / długość + szerokość + wysokość; największy z trzech wymiarów nie może przekraczać 60 cm.

W z. Dyrektora Departamentu:
(—) **Kazimierz Dubiel**,
Naczelnik Wydziału.

6.

WOJEWODA ŚLĄSKI.
Nr. O. P. III-141/I/1. Katowice, dnia 28. I. 1935.

Do
Inspektoratu Szkolnego
w Bielsku

w sprawie komasacji szkół w Jaworzu.

Zgodnie z planem sieci szkolnej, ustalonym po myśli art. 3 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 143) stwierdzam, że publiczna szkoła powszechna (eksponowana) w Jaworzu Średniem z dniem 20. sierpnia 1934 r. przestała istnieć jako samodzielna jednostka szkolna, wchodząc równocześnie w organizacyjną całość z 7-klasową publiczną szkołą powszechną w Jaworzu Dolnem z tem, że dla dzieci czterech najmłodszych roczników organizować można nadal w miarę istotnej potrzeby oddziały równoległe, oraz umieszczać je w budynku szkolnym w Jaworzu Średniem.

Temsamem budynek szkolny w Jaworzu Średniem przechodzi pod bezpośredni nadzór kierownika szkoły w Jaworzu Dolnem, który winien też bezzwłocznie przejąć w swój zarząd całkowity inwentarz tudzież księgi administracyjne i kancelaryjne b. publicznej szkoły powszechnej w Jaworzu Średniem.

Wojewoda:
(—) **Dr. Grażyński**

7.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. V. 35/2. Katowice, dn. 21. I. 1935.

W sprawie zmiany lokalu Inspektoratu Szkolnego w Pszczynie.

Urząd Wojewódzki — Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że z dniem 10 stycznia 1935 r. przeniesione zostały biura Inspektoratu Szkolnego w **Pszczynie** do budynku przy ulicy Ks. Bogdaina Nr. 6 (naprzeciw Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego).

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-49/19. Katowice, dn. 21. XII. 1934.

Zmiana lokali Inspektoratów Szkolnych w Chorzowie i Rybniku.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Ośw. Publicznego zawiadamia, że

1) biura Inspektoratu Szkolnego w Chorzowie przeniesione zostały do lokalu przy ulicy Dąbrowskiego Nr. 17—19 (oficyny),
2) biura Inspektoratu Szkolnego w Rybniku do lokalu przy ulicy Raciborskiej Nr. 31.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I Ogólnego.
Referendarz.

8.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. II. 105/J/8. Katowice, dnia 7. I. 1935 r.

KONKURSY

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

KONKURSY

na następujące stanowiska:

kierownika 4-klasowej publicznej szkoły powszechnej w **Jaroszowicach,** w powiecie pszczyńskim (mieszkanie),

kierownika 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej w **Zarzeczu,** w powiecie pszczyńskim (mieszkanie).

Podania należycie udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach w terminie 4-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

9.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publicznego.
Nr. O. P. I-77/5. Katowice, dnia 3. I. 1935 r.

W sprawie wydawnictw i materjałów propagandowych przeciwgruźliczych.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego dla ułatwienia akcji uświadamiającej w walce z gruźlicą podaje spis wydawnictw i materjałów propagandowych przeciwgruźliczych, znajdujących się na składzie w „Polskim Związku Przeciwgruźliczym" w Warszawie przy ul. Chocimskiej Nr. 24.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

Załącznik do Nr. O. P. I. 77/5.

Wydawnictwa i materjały propagandowe przeciwgruźlicze, znajdujące się na składzie w Polskim Związku Przeciwgruźliczym.

(**Cennik** obniżony dla organizacyj przeciwgruźliczych).

	Cena Zł. gr.
1. „Gruźlica" czasopisma wychodzące co 2 miesiące od listopada 1925 r. — roczne komplety za r. 1925/26, 1927, 1928, 1929, 1930 .	28,—
Od roku 1931 prenumerata roczna i roczne komplety	12,—
pojedyńczy numer	3,—
2. „Gruźlica i jej zwalczanie' wykłady wygłoszone na I-szym Kursie uzupełniającym dla lekarzy. Pod redakcją prof. Ciechanowskiego, rok 1927 — str. 783	12,—
3. „Gruźlica i jej zwalczanie" zeszyt dodatkowy „Społeczna walka z gruźlicą" Prof. Dr. Janiszewskiego — str. 95	2,—
4. „Poradnia Przeciwgruźlicza" (Zadania. Znaczenie społeczne. Rola pielęgniarki-wywiadowczyni. Stosunek poradni do innych organizacyj przeciwgruźliczych. Znaczenie propagandowe. Rejestracja chorych.) Dr. med. Paradistal i Dr. Popowski, rok 1927 — str. 110	2,—
5. „Metoda notowania graficznego wyników badania fizykalnego płuc" odbitka części pracy poprzedniej — str. 5 r. 1927 . . .	—,20
6. „O postaciach rozwojowych zarazka gruźlicy" Doc. Dr. Leon Karwacki — nakład Polskiego Związku Przeciwgruźliczego, str. 111 — rok 1933	6,—
7. „Szczepienia Przeciwgruźlicze ze szczególnem uwzględnieniem sposobu Calmette'a, str. 162, r. 1931. Dr. Janusz Zeyland . .	3,—
8. „Zakłady Przeciwgruźlicze i Lecznicze dla dzieci w Polsce", Polski Związek Przeciwgruźliczy — str. 32, rok 1931	2,—
9. „Leczenie gruźlicy płuc odmą sztuczną piersiową". Dr. Paweł Martyszewski — str. 115 rok 1934	5,—
10. „Tezy walki z gruźlicą" Dr. Seweryn Sterling, r. 1928 — str. 40	2,—
11. „O sztucznej odmie piersiowej" Dr. med. Zdzisław Szczepański, rok 1925 — str. 79 .	1,50
12. „Leczenie gruźlicy płuc" Dr. Jaquerod, przełożyła Dr. Kragerówna, str. 64, rok 1929	—,60
13. „Gruźlica czyli t. zw. suchoty" Dr. Sawicki	—,25
14. „Zdrowie w chacie wiejskiej" Dr. Marcin Kacprzak	1,50
15. Zarazek gruźlicy. St. Adamowiczowa . .	—,15
16. Zasady higjeny osobistej życia codziennego. Dr. M. Kacprzak	—,15
17. Zapobieganie gruźlicy wśród dzieci. Dr. M. Wierzbowska	—,15
18. Mleko (Krowa chora na gruźlicę jest groźnem źródłem zakażenia). Dr. Babecki . .	—,15
19. Początkowe objawy gruźlicy płuc. Dr. W. Wieszeniewski	—,15
20. Narządy i drogi oddechowe człowieka. Dr. M. Grodecki	—,15
21. Specjalny Nr. mies. „W Służbie Zdrowia" poświęcony sprawom dotyczącym walki z gruźlicą, r. 1934, zawierający nast. artykuły:	

Co chory na gruźlicę wiedzieć powinien? Jak leczymy chorych na gruźlicę. Gruźlica u dzieci. Szczepienia przeciwgruźlicze. Pra-

tek Kocha. Organizacja walki z gruźlicą. Rząd w walce z gruźlicą. Polski Związek Przeciwgruźliczy. Historja Krzyża Przeciwgruźliczego. Warszawskie Towarzystwo Przeciwgruźlicze. Walka z gruźlicą w stolicy —,15

22. Specjalny Nr. mies. „Dla Zdrowia" poświęcony sprawom dotyczącym walki z gruźlicą r. 1933, zawierający następujące artykuły:

Jak się zaraża dziecko gruźlicą. Gruźlica jako zagadnienie społeczne. Klimat a gruźlica. Kto i jak ma korzystać z poradni przeciwgruźliczej. Odżywianie w gruźlicy. Eugenika i stosunek jej do gruźlicy . . . . . . —,10

23. „Jednodniówka" r. 1930, zawierająca następujące artykuły:

Jak powstaje gruźlica. Gruźlica u dzieci. Co to są szczepienia B. C. G. O objawach gruźlicy. Leczenie gruźlicy. Gruźlica a warunki społeczne. Organizacja walki z gruźlicą. . —,10

24. **Tablice poglądowe o gruźlicy:**

Serja I-sza:

tabl. 1. Zarazek gruźlicy, jego postać, wykrywanie i hodowla.

2. Człowiek chory na gruźlicę jest najczęstszem źródłem zakażenia.

3. Krowa chora na gruźlicę jest groźnem źródłem zakażenia.

Serja II-ga:

tabl. 1. Czynniki sprzyjające szerzeniu się gruźlicy (złe warunki mieszkaniowe, pracy, niedostateczne odżywianie, alkoholizm).

Serja III-cia:

tabl. 1. Zasady higjeny osobistej życia codziennego z wierszykami Or-Ot'a.

2. Zapobieganie gruźlicy wśród dzieci (izolacja, szczepienie B. C. G., prewentorja, kolonje, półkolonje letnie, ogródki Jordanowskie, dożywianie dzieci w szkołach, szkoły na otwartem powietrzu i t. p.).

Serja IV-ta:

tabl. 1. Narządy i drogi oddechowe człowieka.

Cena
Zł. gr.

2. Początkowe objawy gruźlicy płuc.

Cena za tablicę niepodklejoną 1,50

za podklejoną półsztywną na tekturze z oczkami do zawieszania 2,50

za podklejoną na płótnie i do zwijania — podobnie jak mapy . . . . 5,—

Polskie tablice o gruźlicy zalecone są okólnikami: Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departament Służby Zdrowia) z dn. 28/VII. 30 r. L. Z. H. 2713/30. M. W. R. i O. P. z dn. 14/XI. 30 r. L. 7530/30., okólnikiem Ogólnopaństwowego Związku Kas Chorych w Polsce za Nr. 53/30. z dn. 29 sierpnia 1930. L. 11536/30.

Cena
Zł. gr.

Tablice poglądowe o gruźlicy posiadają odpowiednie, przystępnie opracowane **objaśnienia w postaci broszur 16-to stronnicowych w cenie 15 gr. za sztukę.** Broszury te są wymienione w poz. 15—20

25. **Ulotki:**

„Jak żyć należy, ażeby ustrzec się gruźlicy" wiersz dla młodzieży szkolnej za 1000 sztuk 3,—

„Gruźlica to plaga społeczna. — Walczyć z nią musi całe społeczeństwo", za 1000 szt. 3,—

To samo w języku ruskim za 1000 sztuk . 3,—

To samo w języku żydowskim za 1000 sztuk 3,—

Ulotka o „Dniach Przeciwgruźliczych" za 1000 sztuk . . . . 3,—

„Jak zarażamy się gruźlicą i w jaki sposób należy temu zapobiegać?" . . . . . 3,—

„Co to jest gruźlica płuc" . . . . . 3,—

„Co to są szczepienia przeciwgruźlicze B C.G. 3,—

26. Tablica „Mianownictwo Polskiego Związku Przeciwgruźliczego" dostosowane do społeczno-zapobiegawczej pracy poradni przeciwgruźliczych . . . . —,20

27. Tabliczki „Pluć tylko do spluwaczki" . . —,25

28. Spluwaczki kieszonkowe 100 cm ³ . . . 1,50

29. Igły do odmy sztucznej (system Dra Küssa) 4,—

30. Druki rejestracyjne dla poradni przeciwgruźliczych.

31. Przezrocza propagandowe z hasłami o gruźlicy do wyświetlania w kinach — Komplet z 10 sztuk . . . . 22,—

1. W Polsce umiera na gruźlicę trzykrotnie więcej ludzi niż na wszystkie inne choroby zakaźne razem.
2. Chcesz pomóc w walce z największym wrogiem ludzkości? kup nalepkę przeciwgruźliczą!
3. Gruźlica zabiera więcej ofiar, niż najstraszniejsza wojna!
4. Niech każdy mieszkaniec Polski kupi choć jedną nalepkę za 10 gr., a zbierze się 3 miljony złotych na walkę z gruźlicą.
5. Zwyciężyć gruźlicę może tylko wysiłek całego społeczeństwa.
6. Co 8-my obywatel w Polsce umiera na gruźlicę!
7. Dni Przeciwgruźlicze: 1 grudnia — 10 stycznia obchodzi cała Polska — Zrób i Ty co możesz!
8. Gruźlica jest chorobą uleczalną, ale wymaga wczesnego rozpoznania i leczenia. Rad i wskazówek udzieli Ci bezpłatnie Poradnia Przeciwgruźlicza.
9. Kup nalepkę przeciwgruźliczą. Kosztuje tylko 10 gr. Pomożesz w walce z największym wrogiem ludzkości. (Nalepka).
10. Wszyscy do walki z gruźlicą. (Plakat).

Polski Związek Przeciwgruźliczy. Warszawa,
ulica Chocimska 24.

Spis przeźroczy do odczytów o gruźlicy.

I. Źródło i drogi zakażenia gruźlicą:

kolor. 1. Zarazek gruźlicy, jego postać, wykrywanie i hodowla.
„ 2. Laseczniki gruźlicy w powiększeniu.
„ 3. Człowiek chory na gruźlicę jest najczęstszem źródłem zakażenia.
„ 4. Krowa chora na gruźlicę jest groźnem źródłem zakażenia.
„ 5. Narządy i drogi oddechowe człowieka.
„ 6. Pęcherzyki płucne.
„ 7. Szerzenie się gruźlicy przez naczynia i gruczoły limfatyczne.

II. Gruźlica płuc i innych narządów wewnętrznych człowieka:

8. Gruźlica gruczołowa.
kolor. 9. Gruźlica płuca.
„ 10. Gruźlica krtani.
„ 11. Gruźlica jelit.
„ 12. Gruźlica nerki.
„ 13. Szerzenie się gruźlicy drogą naczyń krwionośnych.
„ 14. Początkowe objawy gruźlicy płuc.

III. Gruźlica kości:

kolor. 15. Gruźlica kręgosłupa — garb.
16. Gruźlica stawów.
17. Pierwsze objawy gruźlicy kości.

IV. Gruźlica skóry:

18. Gruźlica skóry u dziecka, wilk-toczeń, policzka prawego.
19. Gruźlica skóry twarzy, wilk przerostowy.
20. Gruźlica skóry, szyji, wilk grudeczkowy.
21. Gruźlica wargi górnej i skóry nosa.
kolor. 22. Gruźlica skóry twarzy, wilk stadjum końcowe.

V. Czynniki sprzyjające szerzeniu się gruźlicy:

23. Czynniki sprzyjające szerzeniu się gruźlicy (złe warunki pracy, mieszkaniowe, niedostateczne odżywianie, alkoholizm).
kolor. 24. Używanie alkoholu zwiększa zachorowalność i umieralność na gruźlicę.
25. Wadliwa budowa klatki piersiowej.
26. Sporty hartują organizm.

VI. Leczenie gruźlicy:

27. Jak leczono suchotnika dawniej.
28.. Sanatorjum górskie w Zakopanem.
29. Leczenie gruźlicy przez werandowanie na świeżem powietrzu.
30. Pokój chorego w sanatorjum.

VII. Gruźlica jest chorobą uleczalną:

31. Wyleczenie gruźlicy gruczołowej.
32. Wyleczenie gruźlicy płuc.
33. Wyleczenie gruźlicy kręgosłupa.
34. Wyleczenie gruźlicy otrzewnej.
35. Wyleczenie gruźlicy skóry.

VIII. Zapobieganie gruźlicy:

kolor. 36. Zasady higjeny osobistej życia codziennego.
„ 37. Zapobieganie gruźlicy wśród dzieci (izolacja, szczepienia B. C. G., prewentorja, kolonje, półkolonje letnie, ogródki Jordanowskie, dożywianie dzieci w szkołach, szkoły na otwartem powietrzu i t. p.).
38. Dzieci przy pracy w ogrodzie w prewentorjum „Ustronie".
39. Dzieci na leżalniach w prewentorjum w „Ustronie".
40. Lekcja na świeżem powietrzu.
41. Lekcja na werandach w Kolonji Leczniczej Dziecięcej w Busku.
42. Dzieci przy robotach ręcznych w Kolonji Leczniczej Dziecięcej w Busku.

Rola poradni przeciwgruźliczej w zapobieganiu gruźlicy:

43. Wywiad pielęgniarki poradni przeciwgruźl.
44. Poczekalnia i rejestracja poradni przeciw gruźliczej.
45. Prześwietlanie promieniami Roentgena w poradni przeciwgruźliczej.
46. Zakładanie i dopełnianie odmy sztucznej piersiowej w poradni przeciwgruźliczej.
47. Naświetlanie lampą kwarcową w poradni przeciwgruźliczej.
48. Uświadamianie o gruźlicy zapomocą wystaw ruchomych przeciwgruźliczych.

IX. Gruźlica jest klęską społeczną:

49. Umieralność z gruźlicy w większych miastach Polski i Europy.
50. Umieralność z gruźlicy w Danji.
kolor. 51. Umieralność z gruźlicy w Szkocji.

A. Kupno:

20 szt. przezroczy kolorowych po zł 2.20 — zł 44.00
31 szt. przezroczy czarnych po zł 1.20 — zł 37.20

zł 81.20

B. Wypożyczenie:

20 gr. za sztukę za każde 10 dni.

Zwrot kosztów opakowania i przesyłki pocztowej.

Kupno i wypożyczenia przezroczy w biurze Polskiego Związku Przeciwgruźliczego — Warszawa, ul. Chocimska 24.

Filmy przeciwgruźlicze

znajdujące się na składzie w biurze Polskiego Związku Przeciwgruźliczego — Warszawa, ulica Chocimska 24.

	Czas wyświetlania dziennie	Cena za wypożyczenia dziennie Zł
I. Szpitale i Sanatorja:		
1. Sanatorjum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Zakopanem dla dzieci . .	20	3,00
2. Sanatorjum Nauczycieli Szkół Powsz. w Zakopanem	20	3,00
3. Szpital-Sanatorjum typu barakowego w Prądniku Białym pod Krakowem .	15	2,00
4. Sanatorjum w Rudce pod Warszawą .	20	3,00
5. Zakłady Lecznicze w Bligny:		
Część I	20	2,50
Część II	15	2,00
Część III	25	3,50
6. Leczenie zakładowe gruźlicy kostnej w Berck	20	2,50
Leczenie zakładowe gruźlicy kostnej w Zuydcoote	15	2,00
II. Zakłady zapobiegawcze dla dzieci:		
1. Prewentorjum Ustronie pod Kępnem Poznańskiem Zakład profilaktyczny dla dzieci	35	5,00
2. Prewentorja Canteleu-Flavigny . . .	20	3,00
3. Instytucja ochrony dzieci Grancher .	20	2,50
III. Różne:		
1. Zarazek Kocha	20	2,50
2. Gruźlica płuc	25	5,00
3. Szczepionka B. C. G.		
Część I przygotowanie szczepionki .	15	2,00
Część II praktyka szczepienia . .	20	2,50
4. Pielęgniarka-wywiadowczyni		
Część I	25	3,50
Część II	30	3,50
5. Badanie w poradni Leon Bourgeois		
Część I	25	3,00
Część II	20	2,50
6. Słońce, powietrze i woda - . . . Film sportowy.	25	3,00

U w a g a :

A. Polski Związek Przeciwgruźliczy obniżył bardzo znacznie ceny pobiera za wypożyczanie filmów. Wobec jednak powtarzającego się zbyt często przetrzymywania filmów bez wyświetlenia ich, oznaczone wyżej **opłaty pobierane są obecnie za każdy dzień wypożyczenia**, odlicza się jednak każdorazowo czas trwania przesyłki tam i zpowrotem.

B. Do ceny wypożyczenia filmów dolicza się koszty ich przesyłki.

10.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.

Nr. O. P. I-53/47. Katowice, dnia 22. XII. 1934.

KOMUNIKAT

w sprawie broszury A. Wojtygi p. t. „Powtórne zwycięstwo".

Nakładem Śląskiego Okręgu Wojewódzkiego L. O. P. P. w Katowicach ukazała się broszura mjr. pil. Adama Wojtygi p. t. „Powtórne zwycięstwo" (Challenge 1934). Broszura ta daje barwny i żywy opis przebiegu ostatnich zawodów challenge/owych, zawiera liczne rozmowy z zawodnikami, informacje o challenge/u, a nadto liczne zdjęcia fotograficzne. Napisana przystępnie i jasno, stanowić może dla młodzieży miłą i pożyteczną lekturę.

Podając powyższe do wiadomości Urząd Wojewódzki, Wydział Oświecenia Publicznego, zaleca broszurę do użytku nauczycielstwa i młodzieży szkolnej, uważając za wskazane nabywanie jej do bibljotek nauczycielskich i uczniowskich.

Cena egzemplarza broszury 50 groszy.

Dochód przeznaczony jest w całości na zakup samolotów na Challenge 1936 r.

Wysyłkę uskuteczniają za pobraniem wyłącznie Okręg Śląski L. O. P. P. Katowice, gmach Urzędu Wojewódzkiego i Ośrodek Propagandy L. O. P. P. Katowice, ul. Marjacka 3.

Koszta przesyłki ponoszą zamawiający.

Z a W o j e w o d ę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kier. Oddziału I. Ogólnego
Referendarz.

11.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. O. P. I-39/18. Katowice, dn. 19. I. 1935.

KOMUNIKAT

w sprawie tablic ludoznawczych p. t. „Lud Polski" wyd. Książnicy-Atlas.

Nakładem „Książnicy-Atlas" ukazała się I serja tablic ludoznawczych „Lud Polski" Władysława Dajewskiego, obejmująca trzy tablice: budownictwo, stroje i praca ludu, wykonane przez artystów malarzy: Dra Tadeusza Seweryna, kustosza Muzeum Etnograficznego w Krakowie i profesora Maksymiljana Feuerringa, sekretarza Związku Artystów Plastyków we Lwowie.

Tablice te wielkości 100 cm. × 100 cm., wielobarwne, wykonane na tle zgeneralizowanej mapy terenu Rzeczypospolitej, zawierające materjał z zakresu kultury materjalnej i duchowej ludu polskiego i stanowiące zatem pewnego rodzaju całość z punktu widzenia etnograficznego,

mogą oddać duże usługi szkołom wszystkich typów i instytucjom oświaty pozaszkolnej.

Tablice w cenie: budownictwo — 4,40 zł. oraz stroje i praca po 4 zł. za egzemplarz nabywać można w Księgarni Katolickiej w Katowicach, ul. św. Jana 14.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

12.

O WYDAWNICTWACH.

Dr. Feliks Burdecki — Życie Maszyn — Tomik 46 Bibljoteczki Iskier. Nakład — Książnica Atlas, Lwów-Warszawa 1934 r.

Autor analizuje dokładnie stosunek człowieka do maszyn i oświetla w sposób interesujący najaktualniejsze problemy dnia.

Anna Pohoska — Syn Kujaw — Jan Kasprowicz. Nakład Książnica Atlas — Lwów—Warszawa 1934. str. 64. Cena 1 zł.

Jestto powieść biograficzna zapoznająca czytelników nietylko z trudną, pełną zmagań się z przeciwnościami młodością Jana Kasprowicza, ale i z życiem ogółu młodzieży z czasów ostatniej doby porozbiorowej. Książka spisana na podstawie opowiadań wielkiego poety o Jego młodości, zajmująco i barwnie.

E. Chodak. — Dzieci na wsi. — Jak to bywa w szkole. — W zimie. Z ilustr. St. Norblina, ręcznie kolorow. Książeczki dla dzieci od lat 5 do lat 8-miu. M. Arct, Warszawa, 1934 r. Cena każdej książki zł. 1.50.

Or-Ot. — Światek Dziecięcy. Z 40 ilustracjami. W. Romeykówny, ręcznie kolorowanemi. M. Arct. Warszawa. Cena w opr. zł. 2.50.

M. Konopnicka — Poezje dla dzieci. Wybór 200 utworów wierszowanych. Rysunki i okładkę wykonał A. Gawiński. M. Arct, Warszawa, 1934 r. Cena brosz. zł. 3.—, opr. zł. 4,—.

Z. Meisnerówna — Marynarze z „Delfina". Powieść dla młodzieży z przedmową gen. M. Zaruskiego. M. Arct, Warszawa, 1934 r. Cena w opr. kart. zł. 4,—.

R. W. Chambers — Czerwona Stopka. W barwnej obwolucie Z. Jagodzińskiego. M. Arct, Warszawa, 1934 r. Cena brosz. zł. 4.50, opr. 6.50.

Jest to powieść dla młodzieży znanego pisarza amerykańskiego, osnuta na tle prawdziwych wydarzeń z czasów rewolucji amerykańskiej.

L. M. Montgomery — Ania z zielonego wzgórza. Powieść przeł. z angielskiego. W barwnej okładce Z. Jagodzińskiego. M. Arct, Warszawa 1935. Cena brosz. 4.— zł. kart. 4,80 zł.

L. M. Montgomery — Ania z Avonlea. — Dalsze dzieje Ani z zielonego wzgórza. Powieść dla młodzieży przełożona z angielskiego. Wyd. M. Arct, Warszawa 1935. Cena brosz. 3,50 zł, kart. 4,40 zł.

Zane Grey — Krwawe pogranicze. Powieść dla młodzieży w barwnej obwolucie. Z. Jagodzińskiego. M. Arct, Warszawa, 1934. Cena brosz. zł. 4,50, opr. 6,50. Powieść osnuta na tle zamieszek rewolucyjnych w Meksyku.

Prof. Dr. W. Natanson: **Widnokrąg Nauki.** Nakład Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa 1934.

Dzieło zawiera siedem osobnych prac, a mianowicie: 1. W Aleksandrji (studjum o t. zw. hellenistycznej nauce, która, poczynając od III wieku przed Chrystusem, aż do najścia Arabów w siódmem stuleciu naszej ery, kwitła głównie w Aleksandrji), II. De Rerum Natura (artykuł poświęcony słynnemu poematowi filozoficznemu rzymskiego poety Lukrecjusza, z I wieku przed Chrystusem.) III. Michał Faraday i IV. James Clerk-Maxwel, (dwie te obszerne monografie podają zarys życia, myśli i odkryć dwóch wielkich badaczy angielskich XIX stulecia i od nich zaczyna się nowa epoka w fizyce), V. Henry Cavendish (przenosi nas do wieku XVIII: Cavendish jest najdziwniejszą postacią tych czasów), VI. Szkice z przeszłości Cambridge (sięgają nieomal początków starej, słynnej Wszechnicy). VII. Fragmenty. Historyczne te prace łączą się w pewną całość i stanowią podłoże, na którem zasadzają się myśli i sądy ogólne: o granicach, o istocie, o widnokręgu nauki, o naszej możności poznawania, pojmowania i opanowania Natury: o wartości i celu badania, o znaczeniu wiedzy i t. d.

Ukazał się grudniowy zeszyt dwutygodnika ilustr. **„OGRODNIK".** Poza zwykłą treścią zawiera on dział p. t. „Praca w ogrodzie szkolnym". Dział ten stale będzie w piśmie podany. Ma on na celu systematyczne zaznajamianie nauczycieli z podstawowemi zasadami ogrodnictwa, poznanie których jest niezbędne przy realizowaniu nowego programu nauki o przyrodzie i zajęć praktycznych.

W prospekcie na rok 1935 redakcja zaznacza, że specjalnie dla szkół i pp. nauczycieli (ek) obniżyła prenumeratę do 3 zł. (zam. 5) kwartalnie. Adres administracji „Ogrodnika": Warszawa, ul. Boduena Nr. 2.

T. Milewski i J. Meissner. — **Przez Ergi i Hammady Sahary.** — Bibljoteka „Dookoła Ziemi" Nakład Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa 1934.

Książka „Przez ergi i hammady Sahary" stanowi opis podróży dwóch naszych lotników wojskowych, z Warszawy do oazy El Golea na Saharze.

Książka napisana ciekawie i zajmująco; obok barwnych opowiadań o krajowcach i ich życiu obecnem, opisu doznanych przygód, zawiera również wiele dygresyj historycznych, ujętych przystępnie i interesująco, okraszonych podaniami i legendami, które doskonale charakteryzują psychikę plemion saharyjskich.

H. Gordziałkowski: **Czarny Sen.** — T. VII Bibljoteki Podróżniczo-geograficzna „Dookoła Ziemi". Nakład Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa 1934.

W formie pamiętnikowej zaznajamia autor czytelnika ze śpiączką afrykańską oraz z trudnościami, jakie spotyka biały lekarz w walce z nią dzięki wrogiemu stawieniu czarnej ludności, podburzanej przez czarowników broniących swojej władzy. Książka na-

pisana interesująco zawiera ponadto wiele barwnych opisów obyczajów z życia miejscowej ludności i przeplatana jest licznemi przygodami.

Michał hr. Tarnowski — **Zamarła stolica Cejlonu.** Nakład Książnica—Atlas, Lwów-Warszawa, 1934 r.

Książka z serji podróżniczej Bibljoteki „Dookoła Ziemi" zawiera przeważnie opisy ruin i zabytków historycznych Cejlonu i jest dziennikiem z podróży zwykłego turysty pisanym z dnia na dzień lekko i przystępnie.

Bogdan Pawłowicz — **Chłopiec z Pinjorowych Lasów** — Książnica—Atlas, Lwów-Warszawa 1934 r.

Powieść ta o temacie z życia wychodźctwa polskiego, pisana oryginalnym językiem, przedstawia pełne przygód dzieje dwóch chłopców w Paranie, w Brazylji.

Dr. K. Zagajewski i dr. W. Gottlieb: **Der kaufmännische Schriftverkehr.** — (Musterbriefe und Übungen). Nakład Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa, 1934. Stron 80. Cena 1,60 zł.

Jest to zwięzły podręcznik niemieckiej korespondencji handlowej. Książka zawiera około 50 wzorów i 100 zadań, osnutych na tle około 30 tranzakcyj i przeznaczona jest przedewszystkiem dla szkół handlowych, lecz i korespondenci praktycy znajdą w niej wiele pożytecznego materjału.

Dr. Ed. Claparède, Prof. Uniwersytetu Genewskiego — **Jak rozpoznawać uzdolnienia uczniów** — Przełożyła Dr. Justyna Jastrzębska. Przedmowę napisał Prof. Dr. Baley. — Tom XVII. Bibljoteki Przekładów Dzieł Pedagogicznych. Nakład Książnica-Atlas Lwów-Warszawa 1934 r. str. 296. Cena 6,80 zł.

Książka prof. Claparède'a przejrzana i uzupełniona przypiskami przez prof. St. Baleya może być z pożytkiem czytana przez wszystkich tych, którzy nie będąc fachowymi psychologami, interesują się wynikami psychologii stosowanej, a zwłaszcza przez nauczycieli. Oprócz t. zw. psychologicznych testów omawia ona także różnego rodzaju testy pedagogiczne, zwane niekiedy testami wiadomości. Autor zanim przystąpi do omawiania pewnego rodzaju testów zawsze analizuje najprzód tę stronę psychiki, do której badania owe są przeznaczone. W ten sposób, przechodząc kolejno od jednego rodzaju testów do drugiego, daje rzut oka na całość podstawowych dyspozycyj psychicznych. A ponieważ tam, gdzie to jest możliwe, autor przytoczywszy test i oświetliwszy go krytycznie, przytacza ponadto rezultaty cechowania danego testu na materjale dziecięcym, książka jego pozwala śledzić, jak pewne właściwości psychiczne rozwijają się u dzieci i młodzieży wraz z wiekiem i jak duże tu zachodzić mogą indywidualne różnice.

Czasopisma nadesłane do Redakcji.

Ogniskowiec — dwutygodnik Okr. Śląskiego Związku Naucz. Pol. Nr. 15-16 z 18. XII. 1934 roku. Red. i Admin. Katowice, ul. Pocztowa 11. Prenumerata roczna 10 zł. Członkowie Zw. Naucz. Pol. w Woj. Śl. otrzymują bezpłatnie.

Przegląd Pedagogiczny — Organ T. N. S. W. Nr. 18 i 19 z 1934 r. Red. i Admin. Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł. Nr. pojed. 50 gr.

Szkoła Śląska — miesięcznik, organ Śl. Okręgu Stow. Ch.-N. Naucz. Szkół Powsz. w Polsce. Redakcja i Admin. Katowice, ul. Szopena 11. Prenumerata roczna 10 zł.

Młody Polak — dwutygodnik ilustr. dla młodzieży. Nr. 19/20 z 1934 r. Red. i Admin. Rybnik, ul. Stawiska 21. Prenumerata kwartalna 1.20 zł., roczna 4.— zł. Nr. pojed. 20 gr.

Niezależna Myśl Nauczycielska — ilustr. czasopismo pedagogiczno-literackie. Nr. 3 i 4 z 1934 r.

Kultura i Wychowanie — kwartalnik T. N. S. W. Rok II-gi. Zeszyt 1 listopad 1934 r. Red. i Admin. Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 10 zł. Nr. pojed. 2.50 zł.

Treść: Piotr Petersen: Narodowo - polityczne kształcenie moralności. Zygmunt Mysłakowski: Państwo a siły społeczne. Józef Chałasiński: Demokratyczna filozofja społeczeństwa w Stanach Zjednoczonych A. P. Karol L. Koniński: O postawę wobec własności. Z zagadnień moralności publicznej. Ks. Jan Ciemniewski: Kultura a demokratyzm. M. C. Narly: Osobowość jako ideał wychowania. Rannie Smith: Praca a moralność.

Turysta w Polsce. Nr. 2. Grudzień 1934 r. Kwartalnik. Wyd. Min. Komunikacji pod red. B. T. Lepeckiego, wychodzi w językach polskim, niemieckim, francuskim i angielskim. Prenumerata roczna jednego wydania 6 zł. Nr. pojed. 1.50 zł. Red. i Admin. Ministerstwo Komunikacji. Wydział Turystyki. Warszawa, Nowy Świat 14.

Treść: St. Faecher: Narciarskie góry w Polsce. Z. Nowakowski: Próba bez wartości. Rzecz o Krakowie. R. Malczewski: Zakopiańska zima. R. Loteczko: Krynica w zimie. Dr. A. Zieliński: Podkarpacki raid narciarski. Dr. W. Dybowski: Sławsko — raj narciarzy. W. Garczyński: Polowania w Polsce. St. Łoś: Na torach P. K. P. Fr. Galiński: Nowa Polska. Dr. M. Orłowicz: Kalendarz turystyczny.

Moje Pisemko — Tygodnik ilustr. dla dzieci i młodzieży. Nr. 1 z dnia 5. I. 1935 r. Rok wyd. XXXIII. Prenumerata kwartalna 3.50 zł. Szkoły otrzymują rabat 10—30%. Red. Warszawa, ul. B. Pierackiego 14 m. 8. Admin. — ul. Nowy Świat 35.

Przegląd Wydawnictw — Bibljografja Książnicy-Atlas. Nr. 4 z 1934 r.

Miesięcznik Książki — Bibljografja wydawnictw M. Arcta. Nr. 3 z 1934 r.

Tłoczono w Drukarni Urzedu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.